

**Kamu Diplomasi Temelinde Türkiye'nin Göç Yönetişiminin İncelenmesi:
Gaziantep İli Örneği***
◆◆◆
**Analyzing Türkiye's Migration Governance Based on Public Diplomacy: The
Case of Gaziantep Province**

<https://doi.org/10.25204/iktisad.1581599>

Uğur ÜNAL**

Öz

Makale Bilgileri

Makale Türü:
Araştırma
Makalesi

Geliş Tarihi:
08.11.2024

Kabul Tarihi:
28.02.2025

© 2025 İKTİSAD
Tüm hakları
saklıdır.

Küreselleşme süreci ile birlikte ülkeler açısından kamu diplomasisinden en verimli şekilde yararlanılmaya çalışılması önem arz etmektedir. Devlet ve devlet dışı aktörler tarafından diğer ülkelerin halkları ile kurulan pozitif ilişkiler bütünü olarak adlandırılan kamu diplomasisi, göç sorununun çözümünde de önemli bir araç haline gelmiştir. Göç eden insanlar, kültürel değerlerin ve bilgilerin aktarıcıları olarak tarihsel süreç içerisinde kültürlerarası etkileşimin aktif bir temsilcisi konumunda olduğunu söylemek mümkündür. Kültürlerarası iletişim, kültürel değerlerin tek taraflı taşıyıcısı değil aynı zamanda kültürel müzakereleri de içermektedir. Dolayısıyla tarihsel süreç içerisinde birçok göç, kamu diplomasisi açısından toplumsal etkileşimi sağlayan en belirgin olgu durumundadır. Bu çalışmanın amacı, kamu diplomasisi bağlamında Gaziantep ili örneğinden hareketle göç yönetişiminin analiz edilmesidir. Ayrıca elde edilen bulgulardan hareketle farklı coğrafyalardan göçe maruz kalan Türkiye özelinde bir model önerisi sunulması, çalışmanın diğer bir amacını teşkil etmektedir. Söz konusu amaçlara ulaşmak ve derinlikli veri toplayabilmek için nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Betimsel ve içerik analizi tekniğinin uygulandığı analizlerde MAXQDA adlı nitel veri analiz programından yararlanılmıştır. Yapılan analiz ve değerlendirmeler sonucu, Türkiye'nin göç sorununa yönelik uygulayacağı politikalarda daha iyi sonuçlar elde edebilmesi ve politika yapıcılar ve uygulayıcılar tarafından "Sürdürülebilir Göç Yönetişimi İçin Döngüsel Yaklaşım Modeli"ni referans alması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göç, yönetim, kamu diplomasisi.

Abstract

Article Info

Paper Type:
Research Paper

Received:
08.11.2024

Accepted:
28.02.2025

© 2025 JEBUPOR
All rights
reserved.

In a globalized world, public diplomacy has become essential for countries to engage effectively with diverse populations. Public diplomacy is often defined as building relationships with people, and migration plays a significant role in its intercultural and interpersonal dimensions. Migrants, as carriers of cultural values and knowledge, have historically been key agents of intercultural interaction. This process involves not only the unilateral transmission of cultural values but also dynamic cultural negotiations. Consequently, migration has been a critical phenomenon facilitating social interaction within the framework of public diplomacy. This study aims to analyze migration governance in the context of public diplomacy, using the province of Gaziantep as a case study, and to propose a sustainable model for Türkiye, a country significantly impacted by migration, asylum seekers, and refugees. To achieve this objective, a qualitative research method was employed to gather in-depth data. Content analysis was conducted using the qualitative data analysis software MAXQDA. Based on the findings, a "Circular Approach Model for Sustainable Migration Governance" is proposed for local governments. This model aims to enhance the effectiveness of Türkiye's migration policies, offering a strategic framework to address migration-related challenges and improve social cohesion.

Keywords: Migration, governance, public diplomacy.

Atıf/ to Cite (APA): Ünal, U. (2025). Kamu diplomasi temelinde Türkiye'nin göç yönetişiminin incelenmesi: Gaziantep ili örneği. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 10(26), 349-361. <https://doi.org/10.25204/iktisad.1581599>

* Bu çalışma, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yönetim Kurulunun 02.01.2022 tarih ve 20 no'lu toplantısında proje kesin raporu kabul edilen "İnsani Diplomasi Bağlamında Türkiye'nin Göç Yönetişimi: Gaziantep İli Örneği" adlı projeden üretilmiştir.

** ORCID Doç. Dr., Kırgızistan – Türkiye Manas Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü, ugur.unal@manas.edu.kg

Extended Abstract

Introduction and Research Questions and Purpose:

The phenomenon of migration governance based on public diplomacy has become one of the most important topics of discussion in social sciences since the mid-twentieth century. In this context, while a substantial body of literature has emerged on the subject, there is still no clear definition. The aim of this study is to provide a comprehensive understanding of the various theoretical perspectives on migration governance within the framework of public diplomacy. The study seeks to address the lack of a unified definition of migration governance within public diplomacy and to review the most prominent theories. By evaluating these theoretical frameworks, the study aims to develop a more comprehensive and adaptable approach for examining migration governance in different contexts. The specific goal of the research is to analyze migration governance in the context of humanitarian diplomacy through the example of Gaziantep province and, based on these analyses, propose a model for Türkiye, which is facing migration, refugee, and asylum seeker inflows.

Literature Review:

Türkiye's migration governance has become a critical policy issue, particularly since the early 2000s, driven by increasing international migration and Türkiye's alignment with the European Union (Coşkun, 2021: 12). Central government agencies, local authorities, and civil society organizations all play key roles in shaping migration policies, although challenges such as coordination gaps and inadequate institutional structures persist (Coşkun, 2021: 13). Public diplomacy-based migration governance has enabled Türkiye to advocate for its migration policies internationally, especially in the case of Syrian refugees (Kaya, 2022). Effective migration management requires a multi-actor approach, with an emphasis on improving coordination among stakeholders to enhance outcomes (Signitzer ve Wamser, 2006; Coşkun, 2021: 14).

Methodology:

This study examines the relationship between public diplomacy and migration governance through a qualitative approach using the Gaziantep case. The research gathers data through field studies, interviews, and literature reviews, focusing on both global and local sources to understand Türkiye's migration policies. It analyzes the role of local governments, NGOs, and policy documents in a multi-actor migration management model. The study also explores the connection between migration flows, refugees, asylum seekers, and public diplomacy.

Results and Conclusions:

This study focuses on the analysis of Türkiye's migration management and humanitarian diplomacy through the Gaziantep case. Using a qualitative methodology, it gathers data from fieldwork, interviews, and literature reviews. The research identifies the roles of local governments, NGOs, and local citizens in migration processes, proposing a multi-actor migration management model. The study reveals that while Gaziantep has responded effectively to the global humanitarian crisis, there are gaps due to the unexpected scale of migration. A key finding is the lack of comprehensive legal frameworks and oversight mechanisms. Based on these findings, the research proposes a new model to strengthen and improve the current migration governance approach.

1. Giriş

Küreselleşme sürecinin hız kazanması ve uluslararası ilişkilerin dinamik yapısının dönüşmesiyle birlikte, ülkeler arasındaki etkileşimlerin yoğunluğu artmış, bu da toplumlar arasında çeşitli kültürel, ekonomik ve sosyal değişimleri beraberinde getirmiştir (Hollifield, 2000: 137). Bu süreçte göç olgusu hem ekonomik fırsatlar hem de güvenlik riskleri bakımından devletlerin ve toplumların gündeminde öncelikli bir yere sahip olmuştur (Erder, 2000: 9). Özellikle Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgelerinde yaşanan iç çatışmalar ve siyasi istikrarsızlıklar nedeniyle coğrafi ve stratejik açıdan kilit bir konumda yer alan ülkeler, göç dalgalarının ana duraklarından biri haline gelmiştir (Cull, 2009: 50). Türkiye, 2011 yılında başlayan Suriye iç savaşı sonrasında milyonlarca Suriyeli göçmenleri¹ kabul etmiş ve bu göçmen nüfusun yönetişimi için de çeşitli politikalar geliştirmiştir.

Ülkeler açısından göçmen nüfusun artışıyla birlikte göç yönetimi alanında karşılaşılan zorluklar da artmakta ve çeşitlenmektedir. Bu bağlamda, sadece devletin kendi kaynaklarını kullanarak sorunu çözmesi yeterli olmamakta, uluslararası kamuoyunun desteğini kazanmak ve yerel halk ile göçmenler arasında bir uyum sağlamak amacıyla etkili kamu diplomasisi stratejilerine de ihtiyaç duyulmaktadır. Devlet ve devlet dışı aktörler tarafından diğer ülkelerin halkları ile kurulan pozitif ilişkiler bütünü olarak adlandırılan kamu diplomasisi, devletlerin toplumlar arası diyalog kurarak hem kendi çıkarlarını koruması hem de uluslararası düzeyde olumlu bir imaj yaratması açısından önemli bir araçtır (Gonesh ve Melissen, 2005: 4; İletişim, 2022: 11-12).

Bu çalışmada, Türkiye'nin göç yönetişiminde kamu diplomasisi araçlarını ne kadar etkin kullandığı sorusunun cevabı aranmaktadır. Bu bağlamda Gaziantep ili örneğinden hareketle, Türkiye'nin göç yönetişimi politikalarının yerel düzeyde nasıl uygulandığı ve kamu diplomasisi ile nasıl desteklendiği analiz edilmiştir. Saha çalışması olarak Gaziantep ilinin dikkate alınmasının en önemli nedeni, Suriyeli göçmenlerin en fazla yaşadığı illerin başında gelmesidir. Bu nedenle Gaziantep, Türkiye'nin göç yönetişimi politikaları açısından kritik bir öneme sahiptir. Literatürde Türkiye'nin göç yönetişimi politikalarının kamu diplomasisi temelli bir perspektiften değerlendirilmesi ve yerel düzeyde nasıl uygulandığının incelenmesi konularında yeterli sayıda çalışma bulunmamaktadır. Bu kapsamda çalışmamızın literatürdeki eksikliğe katkıda bulunabileceği değerlendirilmektedir.

Yukarıda verilen bilgilerden hareketle bu çalışmanın amacı, kamu diplomasisi bağlamında Gaziantep ili örneğinden hareketle göç yönetişiminin analiz edilmesidir. Ayrıca elde edilen bulgulardan hareketle son yıllarda farklı coğrafyalardan göçe maruz kalan Türkiye açısından hem politika yapıcıların hem de uygulayıcıların dikkate alabileceği bir model önerisi sunulması, çalışmanın diğer bir amacını oluşturmaktadır. Saha çalışması sonucu elde edilen verilerin analizinde MAXQDA nitel veri analiz programından yararlanılmıştır.

2. İnsani Diplomasi Bağlamında Kamu Diplomasisi ve Türkiye'nin Göç Yönetişimi

Göç ve göçmen konusu/sorunu bazı kavramların önemini daha da artırmış, ülkeler açısından adeta bir krize dönüşen göç ve göçmen sorununun sadece merkezi yönetimler tarafında çözülmesini neredeyse imkânsız hale getirmiştir. Bu bağlamda “başkaları vasıtasıyla iş görmek” olarak tanımlanan yönetim kavramından “başkalarıyla birlikte iş görmek” anlamı taşıyan yönetişim kavramına doğru bir geçiş söz konusu olmuştur. Bu çalışmada araştırmamızın kapsamı açısından göç yönetişimi kavramı tercih edilmiştir. Söz konusu kavramsal dönüşümün bir sonucu olarak merkezi yönetimlerin elini güçlendirmek adına Uluslararası Göç Örgütü ve Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kurum ve kuruluşların yanı sıra yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve ilgili

¹ Literatürde çeşitli nedenlerle bir ülkeden diğer ülkelere göç eden insanlar göçmen, mülteci ve sığınmacı gibi kavramlarla adlandırılmaktadır. Bu çalışmada ise özellikle Suriye'den Türkiye'ye göç eden insanlar için yasal düzenlemelerde dikkate alınarak “göçmen” ifadesi kullanılmıştır.

dernekler tarafından da göç ve göçmen sorunlarının çözümüne yönelik çözüm önerileri/politikalar geliştirilmeye çalışılmaktadır.

İnsani diplomasi, ülkelerin uluslararası toplumla ilişkilerini, özellikle insani yardımlar ve göç gibi sosyal konularda geliştirmesini sağlamaktadır. Kriz bölgelerine yardım ulaştırma, mülteci kabulü ve sosyal destek programları gibi faaliyetlerle ülkelerin yumuşak güç unsurlarını kullanmasına katkı vermektedir (Szondi, 2009: 304). Yumuşak güç kavramı, ilk kez 1990 yılında Joseph Nye tarafından “Bound to Lead” adlı çalışmada kullanılan yumuşak güç kavramı, sert ve yumuşak güç olarak ikiye ayrılmaktadır. Sert güç, devletlerin askeri ve ekonomik kapasiteleriyle teşvik, zorlama veya tehdit kullanarak başkalarının davranışlarını değiştirebilmesi şeklinde ifade edilirken, yumuşak güç, diğerlerinin tercihlerini zorlamadan ziyade cazibeyle şekillendirebilme yeteneği olarak dikkate alınmaktadır. Bu bağlamda ülkeler, yumuşak güç kaynaklarını kullanarak dünya siyasetinde arzu ettiği neticelere ulaşmayı ve savunduğu değerleri benimsetmeyi amaçlamaktadırlar (İletişim, 2022: 9).

Kamu diplomasisi ise tarih boyunca farklı isimler altında uygulanmış olmakla birlikte söz konusu ifadenin kavramsallaştırılması 1965 yılında Tufts Üniversitesi Fletcher Hukuk ve Diplomasi Okulu Dekanı Edmund Gullion tarafından yapılmıştır. Gullion’a göre kamu diplomasisi, uluslararası ilişkilerin geleneksel, klasik diplomasi dışındaki alanlarını kapsamaktadır (İletişim, 2022; 12). Kamu diplomasisi ile devletler arası ilişkileri güçlendirmek için halklar arasında diyalog kurmak amaçlanmakta ve böylece ülke imajının geliştirilmesi/güçlendirilmesi hedeflenmektedir. Türkiye, kamu diplomasisini insani diplomasiyle birleştirerek göç yönetiminde hem halkların hem de uluslararası aktörlerin desteğini kazanmaya çalışmaktadır. Bu çerçevede göç politikaları, yalnızca güvenlik değil, aynı zamanda uluslararası toplumda olumlu bir imaj oluşturma çerçevesinde de ele alınmaktadır (Signitzer ve Wamser, 2006: 437). Göçmen sorunu açısından Türkiye, 2011 yılında başlayan Suriye iç savaşından en fazla etkilenen ülkelerin başında gelmektedir. Bu bağlamda milyonlarca Suriyeli göçmene ev sahipliği yapmış ve yapmaya devam etmektedir. Yapılan çalışmalarda Türkiye’nin göç yönetimindeki politikalarının göçmenlerin entegrasyonu, eğitim, sağlık ve istihdam sorunlarının çözümünün yanı sıra sosyal hizmetlerin sağlanması üzerine yoğunlaştığına dikkat çekilmektedir (Ayrıntılı bilgi için; Çoban ve Kartal, 2014; Çoban vd., 2021; Çoban ve Çoban, 2023; Çoban vd., 2023). Ayrıca Türkiye, uluslararası kuruluşlarla iş birliği yaparak uluslararası düzeyde de olumlu bir imaj oluşturmaya hedeflemektedir. Bu bağlamda göçmenlerin topluma entegrasyonunda hem insani diplomasinin hem de kamu diplomasisinin eşgüdüm içinde kullanılması önem arz etmektedir.

Türkiye’nin göç yönetiminde insani diplomasi ve kamu diplomasisi arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Örneğin, Türkiye’nin Suriyeli göçmenlerin özellikle eğitim sorunlarını çözmeye çalışması hem insani açıdan bir zorunluluk olarak dikkate alınırken hem de Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Göç Örgütü ile ortak geliştirilen programlar sayesinde uluslararası arenada pozitif bir insani diplomasi stratejisi oluşturmaktadır. Türkiye, söz konusu stratejiler aracılığı ile bir taraftan Suriyeli göçmenlere yardım ederken, diğer taraftan da diğer ülkeler nezdinde “yardımsever bir ülke” imajı yaratmaktadır (Çoban vd., 2021). Ayrıca Türkiye diğer taraftan Türkiye insani diplomasisinin bir boyutu olarak kültürel faaliyetler ve halklar arası ilişkileri güçlendiren “Şartlı Eğitim Yardım Programı” ve “Göçmen ve Mülteci Destek Programı” gibi programlar düzenleyerek göçmenlerin Türk toplumuna entegrasyonunu kolaylaştırmayı hedeflemektedir. Söz konusu programlar Türkiye’nin uluslararası kamuoyunda olumlu bir imaj oluşturmaya desteklemektedir. Türkiye’nin insani diplomasi kapsamında özellikle AB (Avrupa Birliği) ile imzalamış olduğu mutabakat ve anlaşmalar, Türkiye’nin yürüttüğü göç yönetimi politikalarına destek sağlamaktadır. Söz konusu mutabakat ve anlaşmalar bir taraftan mali destek imkânı sunarken, diğer taraftan da uluslararası düzeyde yasal bir zemin oluşturulmaktadır.

3. Yöntem

Bu bölümde, araştırmada kullanılan nitel araştırma yöntemi ele alınmakta ve araştırmanın deseni, çalışma alanı ve örneklem seçimi, veri toplama araçları, verilerin analizi ve verilerin kodlanmasına ilişkin alt başlıklar detaylandırılmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, kamu diplomasisi bağlamında Gaziantep ili örneğinden hareketle göç yönetişiminin analiz edilmesidir. Ayrıca elde edilen bulgulardan hareketle son yıllarda farklı coğrafyalardan göçe maruz kalan Türkiye açısından hem politika yapımcıların hem de uygulayıcıların dikkate alabileceği bir model önerisi sunulması, çalışmanın diğer bir amacını oluşturmaktadır. Söz konusu amaçlara ulaşmak için, derinlikli veri toplama amacıyla nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmanın doğası gereği, örneklem grubunun deneyim ve davranışlarını kendi doğal ortamından uzaklaşmadan, bütüncül bir bakış açısıyla inceleyebilmek için bu yöntem uygun görülmüştür (Creswell, 2013: 10).

Araştırmanın deseni, nitel araştırma yöntemleri içinde yer alan fenomenolojik desen olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda, fenomenoloji yaklaşımı kullanılarak katılımcıların göç ve göç yönetişimi konularında edindikleri deneyimler incelenmiş ve bu deneyimlerin nasıl anlamlandırıldığı araştırılmıştır (Saban ve Ersoy, 2016). Derinlemesine görüşmeler aracılığıyla katılımcıların ortak deneyimlerine dair veriler toplanmış ve bu veriler üzerinden analizler yapılmıştır. Çalışma alanı olarak, en fazla Suriyeli göçmenlerin ev sahipliği yapan şehirlerden biri olan Gaziantep seçilmiştir. Bu kapsamda, nitel araştırma çerçevesinde amaçlı örnekleme tekniği kullanılmıştır. Amaçlı örneklemede, göç yönetişimi süreçlerinde yer alan ve Suriyeli göçmenlere hizmet üreten yerel yönetim ve sivil toplum kuruluşlarında görev yapanlar dikkate alınmıştır.

Bu çalışmada kullanılan nitel yöntem kapsamında, mülakat, gözlem ve doküman analizi gibi veri toplama tekniklerinden yararlanılmıştır. Bu yaklaşımla, katılımcıların tutum ve davranışlarının altında yatan temel eğilimler anlaşılmaya çalışılmıştır. Araştırmada kullanılan veri seti, derinlemesine görüşmelerden elde edilen birincil veriler ile araştırma amacına uygun olarak kurumların Suriyeli göçmenlere yönelik faaliyetlerine ilişkin arşivlerinde yer alan ikincil verilerden oluşmaktadır. Bu doğrultuda araştırmada iki veri toplama tekniği olan derinlemesine yüz yüze görüşme ve doküman incelemesi uygulanmıştır. Görüşme sürecinde, araştırmacı tarafından geliştirilmiş ve alan yazına uygun yarı yapılandırılmış bir soru formu kullanılmıştır. Saha uygulamasına geçmeden önce, bu soru formu ile alanda iki katılımcıyla bir pilot çalışma yapılmış ve katılımcılardan alınan geri bildirimler doğrultusunda sorularda gerekli düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Bu adımların ardından saha çalışmasına başlanmıştır.

Araştırma için oluşturulan soru formu dört (4) açık uçlu sorudan oluşmaktadır.

- 1) *Suriyeli göçmenlere yönelik yapmış olduğunuz faaliyetler neleri içeriyor?*
- 2) *Faaliyetleriniz sürecinde mevcut yasal mevzuata ilişkin sorunlar yaşıyor musunuz, yaşıyor iseniz alternatif çözüm önerileriniz var mı?*
- 3) *Bu zamana kadarki göç politikasında en çok hangi sorunlar ile karşılaştınız, varsa önerileriniz nelerdir?*
- 4) *Geçen 10 yıllık göç sürecine ilişkin genel değerlendirmeler yapar mısınız?*

Saha çalışması kapsamında toplam otuz iki kurumla² iletişime geçilmiş, ancak görüşme aşamasına katılan kişi sayısı yirmi üç olmuştur. Görüşme sürecinde, katılımcılardan ses kaydı izni alınmış ve görüşmeler 20 Ocak 2021 ile 27 Mart 2021 tarihleri arasında yapılmıştır. Her görüşme yaklaşık 60 dakika sürmüş, ses kayıt cihazı ve not alma yöntemleriyle toplanan ham veriler, deşifre

² Yerel yönetimler: T.C Gaziantep Valiliğine, Kaymakamlığına bağlı kurumları ve Büyükşehir Belediyesi, Merkez İlçe Belediyeleri, Mahalle Muhtarlıkları gibi hizmette bulunan kurumları ve sivil toplum kuruluşlarını (İHH, Ticaret Odası, Maarif Vakfı, KADEM, MİNBERŞAM gibi) ifade etmektedir.

edilerek metin belgelerine aktarılmıştır. Toplam elli iki sayfa tutan metin belgeleri, analiz için iki uzman tarafından tekrar tekrar okunarak hazır hale getirilmiştir.

Veri analizinde betimsel ve içerik analizi yöntemleri kullanılmıştır. Betimsel analiz, elde edilen verilerin, alan yazındaki terimlere göre özetlenmesi, yorumlanması ve değerlendirilmesi olarak tanımlanmaktadır. İçerik analizinin amacı ise katılımcıların tutum, davranış, inanç ve değerlerini açığa çıkarmaktır (Büyüköztürk vd., 2018). İçerik analizi belirli aşamalardan oluşur: verilerin kodlanması, kodlanan verilere göre temalara ulaşılması, verilerin düzenlenmesi ve betimlenmesi, son olarak da bulguların yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2021: 241-251; Büyüköztürk vd., 2018: 262).

Veri elde etme sürecinde Wolcott'un önerdiği sistem kullanılarak, katılımcıların ifadelerinden doğrudan alıntılar yapılarak özgünlük korunmuştur. Bu doğrultuda, araştırma sorularına verilen yanıtlar sistematik olarak kategoriler altında incelenmiştir (Silverman, 2010: 251-266; Creswell, 2015: 253). Verilerin analizinde MAXQDA adlı nitel veri analiz programı kullanılarak bilgisayar destekli analiz yapılmış, bu da araştırmacıya analiz sürecinde kolaylık sağlamıştır.

Nitel araştırmalarda verileri kodlamak, metin içindeki anlamlı birimleri başlıklandırmak ve isimlendirmek şeklinde yapılmaktadır. Bu işlem “etiketleme” olarak ifade edilmektedir. Kodlama sürecinde tümdengelimsel ya da tümevarımsal kodlama yöntemleri kullanılmaktadır; her iki yöntemi eşzamanlı olarak kullanmak da mümkündür. Tümdengelimsel kodlamada, araştırmaya ilişkin terimlerle ilgili daha önce yapılmış çalışmalar dikkate alınarak kodlar oluşturulmaktadır. Tümevarımsal kodlamada ise terimler önceden belirlenmemekte, çalışmanın içeriğine göre yeni terimler geliştirilmektedir. Veriler dikkatlice okunmakta, tekrar gözden geçirilmekte ve çalışmanın amacına uygun terimler seçilmektedir. Üçüncü yöntem olan karma yöntem ise tümdengelim ve tümevarım yöntemlerinin birlikte kullanılmasıdır. Bu yöntem, önceki kodlamalarla yeni kavramları bir araya getirmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2021: 243-246).

Bu çalışmada her iki kodlama yöntemi de kullanılarak, yerel yönetim katılımcıları YY1, YY2, YY3 (...) ve sivil toplum örgütü katılımcıları STK1, STK2, STK3 (...) şeklinde kodlanmıştır. İçerik analiz tekniklerinin güvenilirliği büyük ölçüde kodlama işlemiyle ilişkilidir ve kodlama yapan kişiler ile kodlama kategorileri üzerinden sağlanmaktadır (Creswell ve Creswell, 2018). Nitel araştırmalarda içerik analizi yapılırken, daha önce yapılmış benzer araştırmalarla kodlama uyumu aranmaktadır. Araştırmanın güvenilirliği için iki uzman akademisyenin görüşü alınmış ve kodlama doğruluğu değerlendirilmiştir. Kodlamaların tutarlılığını ölçmek için iki uzman verileri ayrı ayrı kodlayarak blind karşılaştırma yapılmış ve kodlar arası tutarlılık esas alınmıştır.

Geçerlilik açısından, amaçlar ve araçlar arasındaki uyum aranmaktadır. İçerik analizinde kullanılan tekniklerin olayları ve mesajları bozmadan değerlendirmesi önem taşımaktadır. Araştırmanın geçerliliği için anlamlı bir tutarlılık sağlanması, katılımcıların içtenliği ve görüşmelerin kayıt altına alınması gereklidir (Türnüklü, 2000). Geçerlilik, araştırma bulgularının detaylı ve derinlemesine raporlanması ile bulgulara ulaşma yollarının bilimsel olarak referanslanmasıyla sağlanmaktadır.

4. Bulgular, Sonuç ve Öneriler

4.1. Bulgular

Araştırma, Suriyeli göçmenlere yönelik faaliyet gösteren kurumların faaliyet alanlarını ayrıştırarak incelemektedir. Bu faaliyet alanları, ayni ve nakdi yardımlar, sağlık hizmetleri, eğitim, psiko-sosyal destek, bakım hizmetleri ve danışmanlık gibi geniş bir yelpazeye sahiptir. Göç yönetişimi bağlamında yapılan faaliyetlerin büyük çoğunluğunun eğitim ve psiko-sosyal destek üzerine odaklandığı gözlemlenmiştir. Eğitim faaliyetleri arasında özellikle mesleki eğitim kursları ve dil eğitimi ön planda yer almaktadır. Ayrıca, psiko-sosyal destek ve sosyal uyum programlarına da yoğun bir şekilde

odaklanıldığı, bu üç ana kategorinin faaliyetlerin önemli bir kısmın oluşturduğu tespit edilmiştir. Söz konusu bulgular, Suriyeli göçmenlerin istihdamına ve topluma entegrasyonuna yönelik önemli çabaların gösterildiğine işaret etmektedir.

Gaziantep özelinde yukarıda zikredilen hem yerel yönetimlerin hem de sivil toplum kuruluşlarının temel amacı, sosyal adalet ve insan hakları temelli bir insani yaklaşım doğrultusunda göç yönetişimine destek sağlamaktır. Bu çerçevede, ihtiyaç sahibi binlerce göçmene insani yardımlar ulaştırılmaktadır. Başlangıçta, göçmenlere yönelik faaliyetler, acil müdahale ve insani yardım temelli iken, zamanla kapasite geliştirme ve toplumsal kalkınmaya yönelik bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu değişim, uzun vadeli bir vizyon için oldukça önemlidir. Özellikle ev sahibi ve misafir toplumların uyumuna yönelik süreçte, daha fazla psiko-sosyal faaliyet oluşturulması gerektiği konusunda bir farkındalık oluşmuştur. Psiko-sosyal destek, göç yönetişimi alanında önemli bir yer tutmaktadır. Çünkü temel hedef, çatışma ve gerilim yaşanmadan, misafir ve ev sahibi toplumun ortak yaşam becerilerini geliştirmelerini sağlayarak huzurlu ve refah bir yaşam sunmaktır.

Araştırmada, kurumların Suriyeli göçmenlerle nasıl iletişim kurduklarına dair önemli bulgulara ulaşılmıştır. Katılımcılar, göçmenlerle beş farklı iletişim kanalı aracılığıyla irtibat kurduklarını ifade etmişlerdir. Bu iletişim kanallarından ilki, sosyal medya ve diğer iletişim teknolojileridir. Diğerleri ise yerel yönetimler ve STK'ların yönlendirmesiyle gerçekleştirilen başvurulardır. Ayrıca, araştırma sonuçlarına göre göçmenlere yönelik faaliyet gösteren kurumlar arasında iş birliği ve bilgi alışverişinin mevcut olduğu, özellikle STK'ların yerel yönetimlerle birlikte hareket ettikleri vurgulanmıştır.

Araştırmada elde edilen bir başka önemli bulgu, katılımcıların yaklaşık on yıllık göç sürecini dönemsel bir şekilde değerlendirmeleridir. Katılımcılar, bu süreci 2015 yılı öncesi ve 2015 yılı sonrası olmak üzere iki döneme ayırmışlardır. Bunlardan ilki, ilk dönem, ikinci ise yeni dönem olarak ifade edilmektedir. İlk yıllarda belirsizlik içinde olduklarını, bu kadar büyük bir göçmen kitlesini beklemediklerini ve geri dönüş düşüncesiyle hareket ettiklerini ifade etmişlerdir. Ancak 2016 yılı sonrasında daha kurumsal bir yaklaşım benimsediklerini belirtmişlerdir. Uluslararası kuruluşların fon desteği vermeye başlaması, yerel yönetimlerin güçlendirilmesi ve sivil toplum kuruluşlarının açılması, bu dönemde yaşanan önemli gelişmeler arasında yer almaktadır. Katılımcılar, ilk dönemi "acemilik" olarak tanımlar ve son yılları ise daha "kurumsal" hareket etme dönemi olarak değerlendirirler. Bu değişim, katılımcıların Suriyeli göçmenlere karşı bakış açısını da etkilemiştir.

Araştırmada, katılımcıların göçmenlere yönelik kavramsal bakış açıları da değişmiştir. İlk yıllarda "misafir" ya da "geçici" olarak nitelendirilen göçmenler, son yıllarda "işletme sahibi", "girişimci" ve "sanayici" gibi kalıcı rollerle tanımlanmıştır. Bu, katılımcıların göçmenlere kalıcı bir şekilde bakmaya başladıklarını göstermektedir.

Göç yönetişimi açısından bir diğer önemli bulgu ise, göçmenlere ilişkin dile getirilen sorunlardır. Bu sorunlar, göçmenlerin kendileri tarafından, kurumlar tarafından ve yerel halk tarafından tespit edilmiştir. Göçmenlerin en büyük sorunu, mevzuat belirsizliğidir. Özellikle mülkiyet hakkı ve çalışma hakkı konularında ciddi belirsizlikler bulunmaktadır. Kurumlar ise erken yaşta evlilik, çocuk işçiliği, kadına şiddet ve akran zorbalığı gibi sorunlara dikkat çekmiştir. Yerel halk ise gürültü kirliliği, temizlik, madde bağımlılığı ve hırsızlık gibi sorunları gündeme getirmiştir.

Araştırmanın bir diğer önemli noktası, göç yönetişimi sürecinde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine dair katılımcıların görüşleridir. Katılımcılar, geçici koruma rejimindeki göçmenlerin durumuna ilişkin kapsamlı bir yasal mevzuatın eksik olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra, mevcut kurumların güçlendirilmesi ve bir üst kontrol mekanizmasına ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiştir. Ayrıca, göçmenlere yönelik iskân politikalarının eksikliği nedeniyle, belirli bölgelerde gettolaşma gibi sorunlar ortaya çıkmıştır. Söz konusu bulgular, göç yönetişimi sürecindeki eksikliklerin ve iyileştirme gerekliliklerinin altını çizmektedir.

Analiz sonuçlarından elde edilen diğer bir önemli sorun ise göçmenlere yönelik yapılan sosyal uyum faaliyetlerinin yetersiz veya sonuçsuz olmasıdır. Katılımcılar, yerel ve sivil toplum kurumları tarafından düzenlenen kursların göçmenler tarafından suistimal edilmesinin, önemli bir sorun haline geldiğini belirtmişlerdir. Özellikle, göçmenlerin bu kursları bir kazanç kapısı olarak görmeleri, yapılan faaliyetlerin amacına ulaşamamasına neden olmaktadır.

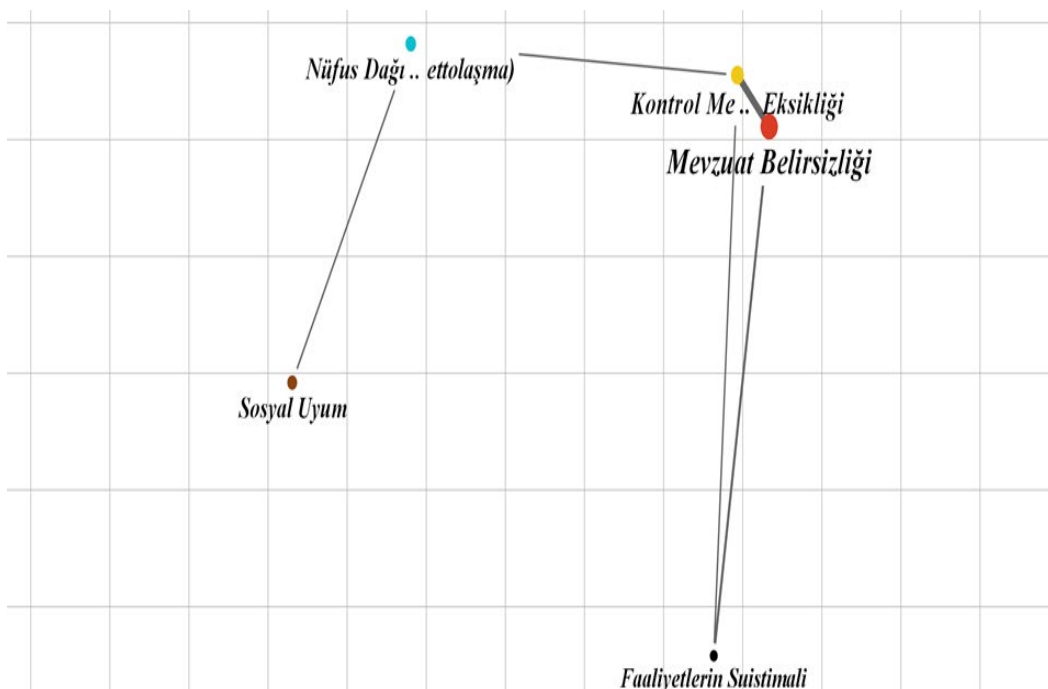
Bir başka sorun ise, gerçekleştirilen tüm faaliyetlerin ölçülmesi ve değerlendirilmesi ile ilgilidir. Katılımcılar, kurumlar arasında belirli periyotlarla STK'lar ve yerel yönetimlerin toplantılar yaptığını ancak bu faaliyetlerin koordinasyonu ve denetimini sağlayacak bir üst mekanizmanın bulunmadığını ifade etmişlerdir. Bu durum hem faaliyetlerin suistimal edilmesine hem de programların tekrarlanmasına yol açmaktadır. Ayrıca, sürdürülebilir bir göç politikası oluşturulabilmesi için etkili stratejilerin geliştirilmesi gerektiği de vurgulanmaktadır.

En az dile getirilen sorunlar arasında ise kayıp nesle yönelik çalışmaların yetersizliği, medya söylemlerinin göç politikasına etkisi, yerel halkın göçmenlere yönelik yaklaşımı, Suriyeli insan kaynağının kaybı ve Batı'nın göç politikalarına yönelik tutumları yer almaktadır. Bu sorunlar, katılımcılar tarafından daha az dile getirilmiş olmasına rağmen sürdürülebilir göç politikası için kritik öneme sahiptir. İlerleyen dönemlerde bu sorunların, en çok ihtiyaç duyulan konular arasında olabileceği değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, analizlerden elde edilen bulgular göç yönetişimi bağlamında karşılaşılan sorunların çeşitliliğini ve çözüm önerilerinin önemini ortaya koymaktadır. Aşağıdaki kodlar ise, araştırmada kurumların karşılaştığı sorunlara ve çözüm önerilerine ilişkin en çok ifade ettikleri beş ana temayı belirtmektedir.

- Yasal Mevzuat Belirsizliği
- Kontrol Mekanizması Eksikliği
- Gettolaşma
- Sosyal Uyum
- Faaliyetlerin Suistimali

Araştırmada bu kodlar arasındaki ilişkileri ölçen bir analiz gerçekleştirilmiştir. Çıkan sonuçlar mevcut göç yönetişimi için oldukça önemlidir. Söz konusu sonuçların dikkate alınmasında büyük fayda olacağı düşünülmektedir. Analizin görsel haritası Şekil 1'de yer almaktadır.

Şekil 1. Analizin Görsel Haritası

Şekil 1'e göre, Suriyeli göçmenlere yönelik faaliyetlerin etkinliğini etkileyen en önemli iki faktör, "mevzuat belirsizliği" ile "kontrol mekanizması eksikliği"dir. Bu iki kodun hem "faaliyetlerin suiistimali" hem de "gettolaşma" kodlarıyla ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Özellikle, "gettolaşma" kodu ile "sosyal uyum" kodu arasında da bir bağlantı bulunduğu gözlemlenmiştir. Bu bulgular, yasal mevzuatın belirsizliği ve etkin bir kontrol mekanizmasının eksikliği arasındaki yüksek ilişkiyi ortaya koymakta ve göçmenlere yönelik kapsamlı bir yasal mevzuatın oluşturulmasını, bu mevzuata dayalı işleyişi sağlıklı bir şekilde yürütecek bir üst kurumun gerekliliğini vurgulamaktadır.

Göç konusunda kamu diplomasisi ve insani diplomasi bağlamında yürürlükte çok sayıda yasal düzenleme söz konusudur. Ancak söz konusu yasal düzenlemelerin etkin bir şekilde uygulanması konusunda çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadır. Özellikle yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, yerel halk ve göçmenler arasında bir koordinasyon, kontrol ve değerlendirme yapacak stratejik ve sürdürülebilir bir yasal mevzuat temeline dayanan karar mekanizmasına ihtiyaç duyulduğu ifade edilmektedir. Bu bağlamda Suriyeli göçmenlere yönelik faaliyetlerde birtakım suistimaller ortaya çıkabilmektedir. Özellikle STK'ların faaliyetlerinin denetlenmesi veya ölçülmesi konusunda yaşanan sorunlar, Suriyeli göçmenlerin, kurumsal faaliyetlere birden fazla katılım göstererek, bu faaliyetleri geçim kaynağı olarak görmelerine yol açabilmektedir.

Analizlerden elde edilen diğer bir sonuç ise, yasal mevzuatın ve kontrol mekanizmasının eksikliği nedeniyle şehirde "gettolaşma" sorununun ortaya çıkmasıdır. Bu durum, göçmenlere yönelik iskân politikalarının eksik olduğunu ve bununla birlikte, bu politikaları işletecek ve denetleyecek bir karar mekanizmasına duyulan ihtiyacı açıkça göstermektedir. Gettolaşma, göçmenlerin belirli bölgelere yoğunlaşmalarına ve kendi sosyal yapılarında yaşamalarına yol açmakta, bu da sosyal uyum çalışmalarını zorlaştırmaktadır. Bu ilişkinin, "gettolaşma" ve "sosyal uyum" arasındaki bağda net bir şekilde görüldüğü söylenebilir.

Araştırmada elde edilen bir diğer önemli tespit ise, katılımcıların on yıllık göç sürecini değerlendirmeleriyle ilgilidir. Katılımcılar, bu süreci genel olarak on (10) farklı kategoride ele almışlardır. Bu kategoriler, göç yönetişimi süreçlerinin daha stratejik bir şekilde ele alınmasına ışık tutmaktadır.

1. Lehte Görmelerine İlişkin Değerlendirmeler,
2. Aleyhte Görmelerine İlişkin Değerlendirmeler,
3. Göçmenlere İlişkin Değerlendirmeler,
4. Yerel Yönetimlere İlişkin Değerlendirmeler,
5. Yerel Halka İlişkin Değerlendirmeler,
6. Yasal Mevzuata İlişkin Değerlendirmeler,
7. STK'lara İlişkin Değerlendirmeler,
8. Donör Ükelere İlişkin Değerlendirmeler,
9. Şehre İlişkin Değerlendirmeler,
10. Yapılan Faaliyetlere İlişkin Değerlendirmeler

Katılımcıların, yaklaşık on (10) yıllık göç süreci ile ilgili değerlendirmelerinde, göçün hem olumlu hem de olumsuz yönlerine dikkat çekildiği görülmektedir. Lehte olarak ifade edilen durumlar arasında, Suriyeli göçmenlerin bazı sektörlerde öncü olmaya başladıkları, özellikle ara eleman ihtiyacını karşıladıkları gibi olumlu gelişmeler yer almaktadır. Katılımcılar, göçün yalnızca sorun olarak görülmemesi gerektiğini, aynı zamanda göçün topluma sağladığı katkıların da dikkate alınması gerektiğini vurgulamışlardır. Göçün olumlu katkılarını bu şekilde ifade ederken, katılımcılar olumsuz durumlar üzerinde de durmuşlardır. Özellikle herhangi bir iskân politikasının olmaması, gettolaşmanın ortaya çıkması ve bunun ileride toplumda güvenlik sorunlarına yol açma ihtimali gibi kaygılar dile getirilmiştir.

Ayrıca, katılımcıların tavsiye niteliğinde ve nötr yaklaşımlarında, göçün faydalarının ve zararlarının dikkatlice değerlendirilmesi gerektiği ve sürdürülebilir bir yaklaşım benimsenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Katılımcılar, göç sürecinin sadece geçici bir durum olarak düşünülmemesi gerektiğini belirtmişler, göçmenlerin kalıcı olarak şehirde yaşamaya başladıklarını ve bu durumda onların da değerlerine saygı gösterilmesi gerektiğini savunmuşlardır. Başlangıçta göçmenlerin sadece geçici bir süre kalıp dönecekleri düşüncesi hâkimken, zamanla bu görüşün değiştiği ve göçmenlerin şehirde kalıcı bir şekilde yerleşim kurdukları bir süreç yaşandığı ifade edilmiştir. Göçmenlerin, Türk vatandaşlarıyla eşit bir şekilde hizmet aldıkları ve hatta işveren konumuna geldikleri belirtilmiştir.

Yerel yönetimler açısından katılımcıların değerlendirmeleri, yerel yönetimlerin göç sürecinin ilk gününden itibaren seferber oldukları ve tüm gerekli destekleri sağladıkları yönündedir. Ancak, bu sürecin yerel yönetimler üzerinde büyük bir iş yükü yarattığı ve bu durumun göz önünde bulundurularak yerel yönetimlere ekstra kaynak sağlanması gerektiği ifade edilmiştir. Katılımcılar, yerel halkın göçmenlere gösterdiği misafirperverliği de takdir etmiş, bu insani yaklaşımın oldukça önemli olduğunu ve büyük bir maneviyat taşıdığını belirtmişlerdir.

Son olarak, yapılan faaliyetlerde yerel halkın da içinde olduğu toplumsal etkileşimin önemine vurgu yapılmıştır. Katılımcılar, yerel halkın göçmenlere yönelik etkinliklere katılımının, sosyal uyum ve karşılıklı anlayış açısından gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Bu, sadece maddi yardımların değil, aynı zamanda kültürel etkileşim ve toplumsal uyum süreçlerinin de güçlendirilmesi gerektiğini gösteren bir bulgudur.

Araştırmada, katılımcıların göçmenlere yönelik faaliyetlerin genel değerlendirmelerine ilişkin önemli bulgular elde edilmiştir. Katılımcılar, göçmenlerin statü belirsizliğini ortadan kaldıracak kapsamlı bir yasal mevzuatın gerekliliğini vurgulamışlardır. Bu mevzuatın yanı sıra, işleyişi sağlayacak üst düzey bir mekanizmanın varlığının önemini belirtmişlerdir. Ayrıca, sivil toplum kuruluşlarının şehirdeki yoğunluğu ve bu yoğunluğun denetim sorunlarına yol açtığı ifade edilmiştir. Katılımcılar, kurumlar tarafından yapılan faaliyetlerin nicelikten ziyade nitelik yönüne odaklanılmasının gerektiğini, bu bağlamda daha sonuç odaklı bir yaklaşım benimsenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra, donör ülkelerin (özellikle Batı ülkelerinin) yaklaşımının insani bulmadıklarını, daha çok maddi yardımlar üzerinden şekillendiğini vurgulamışlardır.

Bir diğer önemli nokta, katılımcıların şehre yönelik değerlendirmeleridir. Yoğun bir göçmen akışının şehre yük getirdiğini, ancak Gaziantep'in bir üretim şehri olması nedeniyle bu yükü kaldırdığını ifade etmişlerdir. Katılımcılar, yerel halk ile göçmenlerin kanaat önderlerinin programlara dâhil edilmesinin önemini vurgulamışlardır. Ayrıca, medyanın dilinin de bu süreçte büyük bir rol oynadığını, insanları birleştirici söylemlerle etkilemenin gerektiğini dile getirmişlerdir.

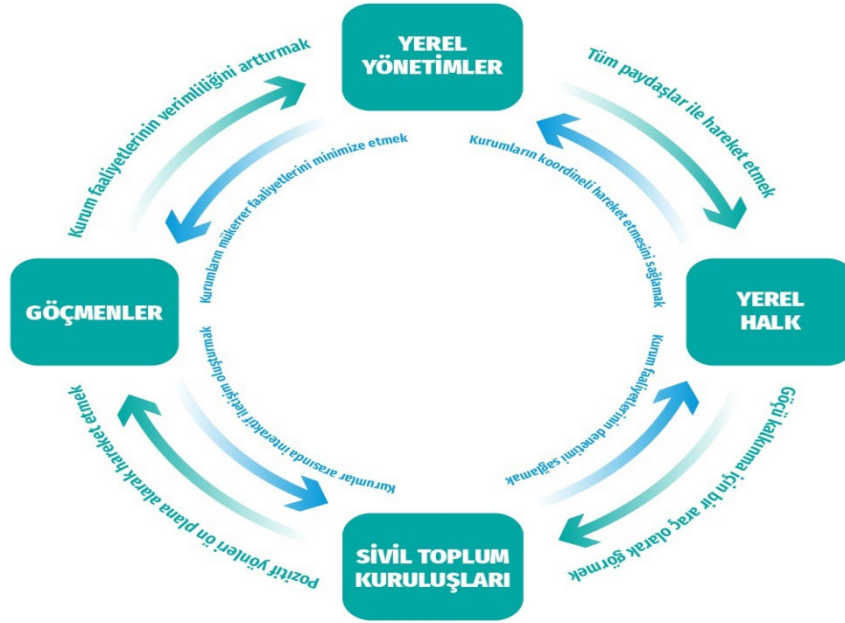
Genel bir değerlendirme yapıldığında, Gaziantep'teki yerel yönetimler, yerel halk ve sivil toplum kuruluşları, göç yönetişimi konusunda önemli bir seferberlik göstermektedir. Bu kuruluşlar, sosyal adalet ve insan haklarını temel alarak, göçmenlere yönelik insani yardımlar sağlamaktadırlar. Ayrıca, göçmenlerin entegrasyonu için çeşitli projeler yürütülmekte ve bu projeler ulusal ve uluslararası toplantılarda temsil edilmektedir. Gaziantep'in bu çabaları, göçün çok yönlü etkilerini azaltmaya yönelik koruyucu ve önleyici faaliyetlerle desteklenmektedir.

Bu çerçevede yapılan çalışmalar, göçün bir problem olarak değil, yönetilmesi gereken bir gerçeklik olarak ele alınmasına yönelik önemli bir bakış açısı sunmaktadır. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ne dayanan bu yaklaşım, uluslararası ve insani sorumlulukları kabul ederek göç yönetişimi sürecini şekillendirmektedir. Bu bağlamda, araştırmada elde edilen bulgular, stratejik bir göç yönetişimi için yasal mevzuatın güçlendirilmesi ve bu mevzuatı işletecek bir üst düzey mekanizmanın oluşturulmasının önemini ortaya koymaktadır.

Türkiye'de göç yönetişiminin daha etkin bir şekilde yürütülebilmesi için 11/04/2013 tarihli ve 28615 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6458 sayılı Kanun ile İçişleri Bakanlığı bünyesinde kurulan Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 11 Ekim 2021'de adı değiştirilerek Göç İdaresi Başkanlığı olmuştur.

Bu düzenleme göç yönetiminde karşılaşılabilecek problemleri minimize edebilmek için önemli bir adım olarak görülmektedir. Ancak, analizlerden elde edilen sonuçlara göre katılımcıların % 90'ı yerel halk, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve Suriyeli göçmenlerle birlikte hareket edilmesinin, belirsizliğin ortadan kaldırılmasının ve daha etkili bir yönetim tarzının benimsenmesinin gerekliliğine işaret etmektedir.

Analizlerin kapsamında Türkiye açısından hem politika yapıcılar hem de uygulayıcılar tarafından dikkate alınabilecek bir model önerisinin sunulması amaçlanmıştır. Bu kapsamda geliştirilen “Sürdürülebilir Göç Yönetimi İçin Döngüsel Yaklaşım Modeli” Şekil 2’de yer almaktadır.

Şekil 2. Sürdürülebilir Göç Yönetimi İçin Döngüsel Yaklaşım Modeli

Şekil 2’de göç yönetimi sürecinde bütün paydaşları içine alarak hareket eden bir döngüsel model yer almaktadır. Buna göre yönetim olgusunda olduğu gibi başkaları ile birlikte iş yapmak felsefesine dayanan bir modeli ifade etmektedir. Başka bir ifadeyle göç sürecinde yer alan ana dinamiklerin yani yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, yerel halk ve göçmenlerin bir arada entegre bir şekilde iş yapma durumunu açıklamaktadır. Söz konusu göçmen krizlerinde bütün paydaşlar ile bir arada hareket eden bu modelin göç yönetimi için daha sağlıklı sonuçları vereceği düşünülmektedir. Bu model üzerinden yapılacak göç yönetimi ile kurum faaliyetlerinin verimliliğini arttırmak, göçü kalkınma için bir araç olarak görmek, kurumların koordineli hareket etmesini ve denetimini ve en önemlisi ise paydaşlar arasında interaktif iletişim modelini hayata geçirmek mümkün olacağı düşünülmektedir.

4.2. Sonuç ve Öneriler

Yapılan bu araştırma, iki ana amaca hizmet etmektedir. İlk olarak, yaklaşık 10 yıldır yaşanmakta olan küresel insani krize karşı, Türkiye genelinde ve Gaziantep özelinde nasıl bir yaklaşım sergilendiğini belirlemek amaçlanmıştır. Başka bir deyişle bu araştırma, Gaziantep örneği üzerinden insani diplomasi bağlamında göç yönetiminin nasıl uygulandığını anlamayı hedeflemektedir.

İkinci amaç ise mevcut göç yönetiminden hareketle, bu yönetimi daha etkili bir şekilde geliştirmek ve güçlendirmek için bir yönetim modeli önermektir. Araştırmanın bulguları ve

değerlendirmeleri ışığında, Gaziantep'in hem yerel halkı hem de kurumları ile seferber olarak bu küresel insani krize nasıl anlamlı bir katkı sağladığı ve bu sınavdan nasıl başarılı bir şekilde geçtiği net bir şekilde gözlemlenmektedir. Bununla birlikte, araştırma sonuçlarına göre, şehrin yerel yönetimleri, halkı, sivil toplum kuruluşları ve hatta göçmenlerin, böyle büyük bir kitlesel göçü beklemedikleri ya da tahmin edemedikleri için, bazı eksikliklerin ortaya çıkmış olduğu görülmüştür.

Gaziantep ili örneği dikkate alınarak yapılan analizlerde göç politikasının üç ana aktöre dayandığı söylenebilir. Bunlar; “Yerel Yönetimler”, “Sivil Toplum Örgütleri” ve “Yerel Halk”tır. Adı geçen kurumlar, göç sürecinde Suriyeli göçmenlere yönelik çeşitli faaliyetler gerçekleştirme noktasında ellerinden gelen çabayı göstermişlerdir. Ancak, söz konusu çabalara rağmen, mevcut göç politikasındaki en büyük eksiklik, kapsamlı bir yasal mevzuatın ve bu mevzuatı işletecek bir üst kurum mekanizmasının eksikliği olarak tespit edilmiştir.

Bu bağlamda, kapsamlı bir yasal mevzuat temelinde, kurumlar arasında koordinasyonu sağlamak ve yapılan faaliyetlerin denetimini yapacak bir mekanizmanın (üst kurum) gerekliliği açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu konuda, geçtiğimiz dönemde önemli bir adım atılmış olsa da literatürdeki üç ayaklı göç yönetişim modeline göre yerel halkın, yapılan faaliyetlerde ve etkileşim bağlamında zayıf bir rol üstlendiği gözlemlenmiştir. Bu zayıflığın, göç politikasının hedeflerine ulaşmada önemli bir engel teşkil ettiği açıktır. Mevcut başkanlığın çalışmalarının daha da kapsamlı ve stratejik olması için ülkede bir göç bakanlığının kurulmasını bile düşünmek mümkün olabilir.

Sonuç olarak, mevcut göç politikası modeliyle stratejik bir başarı elde etmek olasılık dahilinde görünmemektedir. Mevcut politikanın daha stratejik ve sürdürülebilir bir göç yönetişimi yaklaşımıyla şekillendirilmesi, daha sağlıklı sonuçlar elde edilmesini sağlayacaktır. Araştırmanın ikinci amacı, mevcut politikayı tespit edip onu geliştirmek için yeni bir model önermeyi amaçladığı için, elde edilen sonuçlar ve araştırmacının saha gözlemleri doğrultusunda yeni bir model geliştirilmiştir. Bu model, “Sürdürülebilir Göç Yönetişimi İçin Döngüsel Yaklaşım Modeli” olarak adlandırılmaktadır. Literatürdeki mevcut modelden daha kapsamlı bu model dört (4) ana dinamik üzerinden, bütün paydaşlarını içine alarak hareket etmektedir.

Söz konusu bu döngüsel model ile;

- ✓ Modeldeki tüm paydaşlar ile hareket etmek,
- ✓ Kurum faaliyetlerinin verimliliğini arttırmak,
- ✓ Kurumların mükerrer faaliyetlerini minimize etmek,
- ✓ Göçü kalkınma için bir araç olarak görmek,
- ✓ Pozitif yönleri ön plana alarak hareket etmek,
- ✓ Kurumların koordineli hareket etmesini sağlamak,
- ✓ Kurum faaliyetlerinin denetimini sağlamak
- ✓ Paydaşlar arasında interaktif iletişim modeli oluşturmak amaçlanmaktadır.

Bu çerçevede araştırmanın en önemli önerisi bu Sürdürülebilir Göç Yönetişimi İçin Döngüsel Yaklaşım Modeli çerçevesinde göç yönetişimi politikalarına işlerlik kazandırmaktır.

Kaynaklar

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (19. baskı). Pegem Yayınevi.
- Coşkun, A. (2021). *Göç yönetiminden göç yönetişimine: Bir model önerisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İstanbul Medeniyet Üniversitesi.
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (3rd ed.). Sage.
- Creswell, J. W. (2015). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Pearson Education Inc.
- Creswell, J. W., ve Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5th ed.). SAGE Publications.
- Cull, N. J. (2009). *Public diplomacy: Lessons from the past*. Figueroa Press.
- Çoban, O. ve Çoban, A. (2023). Dünya’da ve Türkiye’de göç hareketleri ve göç hareketlerinin emek piyasasına etkisi: Türkiye örneği. Z. Özlü, Y. Karadaş ve İ. Özhazar (Ed.), *Türkiye-Suriye ortak kültür, ortak tarih ve göç içinde* (s. 724-741). Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Yayınevi.
- Çoban, O. ve Kartal, M. (2014). Türkiye de istikrar ve büyüme için yeni bir tehdit mülteci sorunu. 4. *International Conference on Economics of The Turkish Economic Association (ICE-TEA 2014)* (ss 121-132). Antalya.
- Çoban, O., Çoban, A. ve Ece, M. (2023). Göç hareketlerinin illerin sosyo-ekonomik göstergelerine etkisi: Gaziantep örneği. *9th Eurasian Conference on Economics and Social Sciences* içinde (s. 600-608). Girne, KKTC.
- Çoban, O., Kartal, M., Ketenci, S. T. ve Çoban, A. (2021). *Suriyeli mülteci öğrencilerinin eğitim problemleri ve çözüm önerileri: Konya-Selçuklu örneği*. Bursa: Ekin Kitabevi.
- Erder, S. (2000). Uluslararası göçte yeni eğilimler: Türkiye göç alan ülke mi?. *Mübeccel B. Kıray için yazılar*, içinde (s. 61-72). Bağlam Yayınları.
- Gonesh, A., ve Melissen, J. (2005). *Public diplomacy: Improving practice*. Clingendael Diplomacy Papers No. 5. Institute of International Relations Clingendael. <https://tinyurl.com/4nxrsxpe>
- Hollifield, J. F. (2000). The politics of international migration: How can we “bring the state back in”? C. B. Brettell ve J. F. Hollifield (Ed.), *Migration theory: Talking across disciplines* içinde (s. 137-185). Routledge.
- İletişim (T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Dairesi Başkanlığı) (2022). *Kamu diplomasisi nedir? (1. Baskı)*. İstanbul: Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Yayınları.
- Saban, A. ve Ersoy, A. (2016). *Eğitimde nitel araştırma desenleri*. Anı Yayıncılık.
- Signitzer, B. ve Wamsler, C. (2006). Public diplomacy: A specific governmental public relations function. C. H. Botan ve V. Hazleton (Ed.), *Public relations theory II* içinde (s. 347-359). Lawrence Erlbaum Associates.
- Silverman, D. (2010). *Doing qualitative research* (3rd ed.). Sage.
- Szondi, G. (2009). Central and Eastern European public diplomacy: A transitional perspective on national reputation management. N. Snow ve P. M. Taylor (Ed.), *Routledge handbook of public diplomacy* içinde (s. 292-313). Routledge.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543-559. <https://dergipark.org.tr/pub/kuey/issue/10372/126941>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.